

מסורת הש"ס

א (לעיל טז.), **ב** (יבמות קה., א) ו**רבה** י"ל כה' ע"י חוק' שנת כג: ד"ה גורח ודק"ע: בתוס' ד"ה טרע וכו' וביבמות קה. איתא על גיטין, ד) גי' ע"י רבנא, ט) ומ"ק כה., ו) גנע"י וביבמות קה. לימא מלת רבן, ו) ויבמות מט: קה., ח) ויבמות מט: קה. וע"ש, ט) צילקוט לתא, י) גי' ע"י מורין וכן בהלא"ש וביב אלאס וע"י סנהדרין לג: וערערין כג., ס) ר"מ מ"י, ט) ולקמן כה., ט) ונתמקין, ס) ויב"ע חוק' יבמות קה. ד"ה רבא וחוק' סבורות ס. ד"ה רבה,

תורה אור השלם

- בבסי מרעה לבק ירושלם' למען תחשבי עד חוקי תלון בקרבך מחשבות אונ"י:

ידימיהו ד יד

- כי אם תכבסי בפתר ותרכי לך ברית נכתם עונך לפני נאם אדני' יי: ידימיהו ב כב
- ולכן נשבעתי לבית עולם: שמואל א ג יד
- ואיש לא אברית לך מעם מקדשי לכלות את עניקו ולאירב את נפשך וכל מרביתי ביתך ימותו אנשיש: שמואל א ב לג
- כי אם תכבסי בפתר ותרכי לך ברית נכתם עונך לפני נאם אדני אלהים: ידימיהו ב כב
- כי מי גזל גדול אשר לו אלהים קרבים אליו כי אלהינו בכל קראנו אליה: דברים ד ו
- דרשו יי בהמצאו קראו בדותו קרוב:
- ויהי כעשרת הימים ויהי יי נבל וימת:
- שמואל א כה לח
- היצר יחד לכם המבין אל כל מעשיהם: תהלים לג טו

מוסף רש"י

לגידום. ניתן אחד הוא לדון נפשות (ע"י טז.), בהמצאו. משמע שאין מאי בכל עת (יבמות קה.), כמעלות בית מרון. וקופין מאד ומעלה קרסה ומתלכין בה בזה אחר זה ולא שנים יחד (ערוכין כב.).

לגידום. בית וועד שדנים צו נפשות להריגה: **ודינס** **זוה.** שניהם נתפשו על דבר אחד: זה **ירד.** מן המטה: זה **נילו.** מן הוועד: **הפלה שלימה.** נתכוון: **אצוי ורנא מדנית עלי אסו** כך שמעתי. ובשחיטת חולין פרק הזרוע (דף קנג.) ושמה אמו מבית עלי היתה. ויש גורסין רבה ואציי ומפרשי לה דרבה בר נחמני: **ויחיד אימס.** מאוי לו דמתיב בהמלאו: **כנגד עשרה לגימות.** עשרה עבדים שלח לו דוד כדמפרש בקרא (ש"א כה) ונתן להם סעודה אחת לפיכך נתלו לו עשרה ימים: **רב נחמן אמר אלו עשרה ימים כו'.** שהממין לו הקצ"ה ששצז ולא שב: **כר"ה כל צאי עולם כו' כצני אמרנא.** ככצשים שמונין אותן לעשרן ויוצאין זה אחר זה כפתח קטן שאין יכולין ללכת כאלה: **כמעטום צים מרון.**

היו מונין אותם יולאים זה אחר זה כאלהם: **וכצני מרון כצני חילות של מלך.** מרון לשון מרות ואדנות. וכך היו מונין אותם יולאים זה אחר זה כאלהם: **למלחמה: וכוון נסקרין וכו'.** ואע"פ שעוצרין זה אחר זה: **אף און נמי תנינא.** דכולן נסקרים כסקירה אחת מדנקיט תנא דידן תלמודא למלתיה מהאי קרא היוצר יחד לצס: **ולציהו מייחד כי הדדי.** כלכו של זה כך לכו של זה: **הכי קאמר היוצר רואה יחד לצס.** ואקרא דלעיל מייניה קא מהדר השגית אל כל יושבי הארץ היוצר אותם השגית יחד את לצס: **מתנני' על ששה חדשים שלוחים יולאים.** שקדשו כ"ד חדש ע"פ עדים כשראו את החדש ומודיעים השלוחין לגולה יוס שקדשוהו אס ציוס שלשים וחדש שעבר חקר אס ציוס ל"א וחדש שעבר מלא: **מפני הפסח.** והולכין השלוחין עד הפסח חוץ מן השבועות: **ועל אז מפני הסעניס.** והולכין כל שבועת הימים חוץ מן השבת: **על אלוו מפני ר"ה.** מודיעים מתי התחיל אלוו ועושין ר"ה ציוס שלשים לאלול בגולה דרוב שנים אין אלוו מעובר ואע"פ שספק הוא צידס שמה יעברוהו כ"ד אי אפשר להן לדעת ועל כרחן הולכין אחר רוב שנים ואס לא ידעו מתי התחיל אלוו לא ידעו יוס שלשים שלו: **ועל פשרי מפני סקנת המועדות.** לאחר שקדשוהו כ"ד לתשרי השלוחין יוצאין ליוס המחרת והולכין עד מקום שיכולין להגיע עד החג ומודיעים אס עיברו כ"ד את אלוו ואס לאו כדי שלא יהא לצס מוקפן ציוה"כ וסוכות: **פסח קטן.** פסח שני לעומא ושהיה בדקר רחוקה כראשון: **גמ' דאמר**

אב מפני התענית על אלוו **אדר מפני הפורים** וכשהיה בהמ"ק קיים יוצאין אף על אייר מפני פסח קטן: **גמ' וליפקו נמי אתמוז וטבת דאמר**

ומבין אל כל מעשיהם, ודן אותם כל אחד לפי מעשיו. **מתנני'.** על ששה חדשים שלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח כול'. ואקשינן שלוחין נמי בתמוז ובטבת, מפני הצומות שיש בהן.

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה יח.

באן קודם גזר דין. צפרק צתרא דנדה (דף ע: ושס) משני נמי הכי והוה מלי לשנויי כדלמך להו קצ"ה למלאכי השרת צפ' מי שמחו (צרכות דף כ:׃) ולא אשא פנים לישראל אני אמרתי ואכלת ושצעת וצרכת והס דקדקו עד כזית עד כצינה ומיהו גס זה

כאן קודם גזר דין כאן לאחר גזר דין הכא נמי ביחיד וגזר דין דיחיד תנאי היא דתניא היה רבי מאיר אומר שנים שעלו למטה וחולין שוה וכן שנים שעלו לגרדום לידון ודינן שוה זה ירד וזה לא ירד זה ניצל וזה לא ניצל מפני מה זה ירד וזה לא ירד זה ניצל וזה לא ניצל זה התפלל ונענה וזה התפלל ולא נענה מפני מה זה נענה וזה לא נענה זה התפלל תפלה שלימה נענה וזה לא התפלל תפלה שלימה לא נענה ר' אלעזר אמר כאן קודם גזר דין כאן לאחר גזר דין רבי יצחק אמר ^היפה צעקה לאדם בין קודם גזר דין בין לאחר גזר דין וגזר דין דצבור מי מיקרע והא כתוב אחד אומר יכבסי מרעה לבך וכתיב ^בכי אם תכבסי בנחר ותורכי לך בורית נכתם עונך לפני מאי לאו כאן קודם גזר דין כאן לאחר גזר דין לא אידי ואידי לאחר גזר דין ולא קשיא כאן בגזר דין שיש עמו שבועה כאן בגזר דין שאין עמו שבועה כדרב שמואל בר אמי דאמר רב שמואל בר אמי ואמרי לה אמר רב שמואל בר נחמני אמר רב יונתן ^ומניין ^ולכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה אמר ^הרבא בתורה אביי אמר בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בתורה ובמנחות חסדים ^ורבה ואביי מדבית עלי קאתו רבה דעסק בתורה ^וחיה ארבעין שנין אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין תנו רבנן משפחה אחת היתה בירושלים שהיו מתיה

יח.

אחמט שאף לישראל אינו נושא פנים אלא קודם גזר דין: **ררבה ואביי מדבית עזי קאתו.** רבא חזירו של אציי לא הוה כהן כדמוכח צפ' הזרוע (חולין דף קנג.) והכל רבה חזירו של רב חסדא וכן משמע נמי צפרק צתרא דמו"ק (דף כח. ושס) דלמך רבא חיי צני ומזוני לא צזוכתא תליא מילתא אלא צמולא תליא מילתא דהא רבה ורב חסדא תרוייהו לדיקים גמורים הוו מר מללי ואמי מיטרא ומר מללי ואמי מיטרא חיה ארבעין שנין ורב חסדא חיה תשעין ^טשנין וא"ת מנא ליה דמשום מולא הוה דלמא משום דרבה אחא מדצית עלי וי"ל דאפ"ה אי לאו מולא הוה מגין עליו זכות תורה וא"ת דהכל משמע דרבה לא היה לו זכות של גמילות חסדים והא אמרינן צפ' חלק (סנהדרין דף טז:) אמר ליה אציי לרבה מר הא תורה הא גמילות חסדים וי"ל דמ"מ אציי עסק טפי מייניה ^ס: **עזא ניסן מפני הפסח.** אצל על סיון מפני עזרת לא כרין דצעומר הדצר תלוי כדלמרי' לעיל (דף ו:׃) דתני רב שמעיה עזרת פעמים חמשה פעמים ששה פעמים שצעה: **ועזא אצזא מפני ר"ה.** מודיעים מתי מתחיל אלוו ועושין ר"ה ציוס שלשים לאלול בגולה וגם למחרתו כדמשמע צפ"ק דצינא (דף ה.). וצפ' ככל מערצין (עירובין דף נט. ושס) שהיו עושין שני ימים טעזים של ר"ה מספק דלמא עצרוה לאלול מ"מ אס לא ידעו מתי מתחיל אלוו לא ידעו יוס שלשים:

הואיל

מתין בני י"ח שנה באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי אמר להם שמא ממשפחת עלי אתם דכתיב ביה ^אוכל מרבית ביתך ימותו אנשים לכו ועסקו בתורה וחיו הלכו ועסקו בתורה וחיו והיו קורין אותה משפחת ^ברבן יוחנן על שמו אמר רב שמואל בר אינאי משמיה דרב מניין לגזר דין של צבור שאינו נחתם אינו נחתם והכתיב ^גנכתם עונך לפני אלא אע"ג שנחתם נקרע שנאמר ^דכה' אלהינו בכל קראנו אליו והכתיב ^הדרשו ה' בהמצאו ^והתם ביחיד הכא בצבור ^זביחיד אימת אמר רבה בר אבوه אאלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ ^חויהי כעשרת הימים ויגף ה' את נבל ^יימים] מאי עבדתיהו אמר רב יהודה אמר רב כנגד עשר לגימות שנתן נבל לעבדי דוד ^י(אמר) רב נחמן אמר רבה בר אבوه אלו ^יימים שבין ר"ה ליוה"כ: בר"ה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון: מאי כבני מרון הכא תרגימו כבני אמרנא ריש לקיש אמר כמעלות בית ^ימרון ^י(אמר) רב יהודה אמר שמואל כחיילות של בית דוד אמר רבב"ח א"ר יוחנן וכולן נסקרין כסקירה אחת אמר ר"ג בר יצחק אף אנן נמי תנינא ^יהיוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם מאי קאמר אילימא ה"ק דברנהו לכולי עלמא ומייחד לבייהו כהדדי והא קא חזינן דלאו הכי הוא אלא לאו הכי קאמר היוצר רואה יחד לבם ומבין אל כל מעשיהם: **מתנני' ^בעל ששה חדשים השלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח על ר"ה על תשרי מפני תקנת המועדות על כסליו מפני חנוכה ועל אדר מפני הפורים** בהמ"ק קיים יוצאין אף על אייר מפני פסח קטן: **גמ' וליפקו נמי אתמוז וטבת דאמר**

עין משפט נר מצוה

צצא א מיי' פ"ב מהל' משנה הלכה ו סמג עשין טו:
ק ב מיי' פ"ג מהל' קידוש הקדש הל' ט:

רבינו חננאל

ואסיקנה גזר דין דיחיד נמי שאינו נקרע אע"פ שעשה תשובה, תנאי היא. כלומר, יש מי שאומר והוא ר' מאיר, שהתשובה מבטלת אפילו גזר דין דיחיד, ור' אילעזר חולק עליו. פירי גרודן^[א] מושב השוטט כןשיושב לשפוט. ר' יצחק אמר לעולם יפה צעקה לאדם בין לפני גזר דין בין לאחר גזר דין. ואקשינן וגזר דין דצבור מי מיקרע, והכתיב כבסי מרעה לבך ירושלים למען תושעי, וכתוב אחז אומר כי אם תכבסי בנחר וגו', מאי לאו האי דכתיב נכתם עונך לפני ולאחר גזר דין. ופרקינן כאן בגזר דין שאין עמו שבועה כאן בגזר דין שיש עמו שבועה דאמי מניין לגזר דין שיש עמו שבועה, שאינו נקרע, שנאמר לכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה וגו'. אמר רבה בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בדיברי תורה.

אביי אמר מתכפר נמי בגמילות חסדים. רבה בר נחמני ואביי תרוייהו מדבית עלי קאתו, וכתיב ביהוה יימותו אנשים, כלום אינם מאריכין שנים ויותר מעשרים, רבה דעסק בתורה חיהה מ' שנים, אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיהה שיתין שנין. ובשפחה אחת היתה מבית עלי שהיו מחים בן י"ח שנה, והלכו ועסקו בתורה וחיו כול'. אמרו משמיה דרב מניין לגזר דין של צבור שאע"פ שנחתם מתקרע שנאמר אשר לו אלהים קרובים אליו וגו'. איני, והכתיב קראוהו בהיותו קרוב. ופרקינ הא דכתיב אשר לו אלקים קרובים אליו בציונו, והא דכתיב קראוהו בהיותו קרוב ביחיד. ואימתי הוא קרוב ליחיד, כעשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. ויהי כעשרת הימים ויגוף ה' את נבל. אמר רב כנגד ה' לגימות שנתן נבל לעבדי דוד. ובראש שנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון. שנאמר היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם. הכא תרגימו כבני אימרנא (כבני אימרנא) פי' כבני ככשים העוברים על ידי מונה. אמר ר' יוחנן וכולן נסקרין כסקירה אחת. פירי מב"ט, כל באי עולם מביט להם בהבטה אחת ומבין כל מעשיהן. אמר רב נחמן בר יצחק תנינא להא דר' יוחנן דתנן כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, שנאמר היוצר יחד לבם, ופירוש היוצר רואה יחד לבם של כל באי עולם, מפני הצומות שיש בהן.

^[א] פי' בערוך ערך גרדוס שכתב ס"א גרדין פי' מעלות שטושין לדיינין שיושטין עניינן כו'. וכלעז מעלה גרדלין עכ"ל ומראה דלוח כוון רבינו ג"כ